

**Retten til
et selvstendig liv
og til å være en del
av samfunnet**

Lettlest rapport

Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet

Lettlest rapport

Likestillings- og diskrimineringsombudet

2022

Innledning

LDO har laget en rapport som heter
«Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet».

LDO står for Likestillings- og diskrimineringsombudet.

LDO jobber med likestilling for alle personer –
også de som har utviklingshemming.

Likestilling betyr at alle skal ha like rettigheter.

Rapporten er lang og kan være vanskelig å lese.

I denne lettlestversjonen skriver vi
om det viktigste fra rapporten.

Hvis du vil vite mer om rettighetene dine
eller hvordan du klager,
kan du stille spørsmål til en av de organisasjonene
som er listet opp på slutten av denne rapporten.

Om rapporten

Mange personer med utviklingshemming får hjelp av kommunen.

Denne rapporten handler om kommunene og om de gir utviklingshemmede hjelp til å bestemme over seg selv og til å være med i samfunnet.

LDO har undersøkt mange saker der kommunene har bestemt hva slags hjelp personer som har utviklingshemming skal få.

Vi skriver mer om hva vi fant ut på neste side.

Dette sier reglene

Alle mennesker har rett til
å bestemme over seg selv og sitt eget liv.

Alle mennesker har rett til
å velge hvor de vil bo,
og hvem de skal bo sammen med.

Alle mennesker skal få lov til
å være med på det som skjer i samfunnet.

Alle har rett til støtte
for å ta egne valg og leve selvstendig.
Alle som trenger hjelp til å gjøre ting i hverdagen,
skal få hjelp til det.

Dette står i FN-konvensjonen om rettighetene
til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

FN står for Forente Nasjoner.

I Norge er det lover og regler som sier
at personer som trenger hjelp til å gjøre ting i hverdagen,
skal få hjelp av kommunen sin.

I loven står det at du kan få hjelp til
å gjøre vanlige aktiviteter i hverdagen,
sånn som å gå på butikken,
lage mat eller vaske huset ditt.

I loven står det at du kan få hjelp til
å gjøre ting på fritiden og til å dra på ferie.

I loven står det at du skal få være med på
å bestemme hvordan hjelpen skal være.

Dette har LDO funnet ut

LDO ville finne ut hva slags hjelp utviklingshemmede får fra kommunen.

LDO ville finne ut om utviklingshemmede får hjelp til å være med i samfunnet og bestemme over seg selv. For å finne ut dette så vi på mange vedtak fra hele landet.

Et vedtak er et brev der kommunen skriver hvilken hjelp de skal gi.

LDO har funnet ut at kommunen sjelden spør den som trenger hjelp, om hva de trenger hjelp til.

Når kommunen ikke spør den som trenger hjelp, finner de ikke ut hva du liker å gjøre, hvem du liker å være sammen med, eller hvordan du liker å ha det.

Istedenfor å spørre personen
spør kommunen de ansatte i boligen
eller andre som kjenner personen som trenger hjelp.
Det er ikke greit at utviklingshemmede ikke får være med
å bestemme hvordan hjelpen skal være.

LDO har også funnet ut at kommunen bestemmer mye
over personer som bor i bofellesskap.

Hvis kommunen bestemmer
hvem personer med utviklingshemming
skal være sammen med og hva de skal gjøre,
er det ikke greit.

Dette mener LDO

LDO mener at kommunen må høre mer på utviklingshemmede når de bestemmer hvilken hjelp de skal gi.

Dette kan de gjøre gjennom å alltid ha en samtale med personen som trenger hjelp.

LDO mener at de som bestemmer i Norge, må gjøre sånn at FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne blir en norsk lov.

De som bestemmer i Norge, må lage en ny lov som skal passe på at alle som trenger det, får beslutningsstøtte.

Beslutningsstøtte er å få hjelp til å bestemme selv og ta egne valg.

Her kan du få mer informasjon om rettighetene dine og få hjelp til å klage

Hvis du vil ha mer informasjon om rettighetene dine,
kan du kontakte en av disse organisasjonene:

Pasient- og brukerombudet i ditt fylke

<https://pasientogbrukerombudet.no/kontakt-oss>

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Telefon: 22 39 60 50

Nettside: <https://www.nfunorge.org/>

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)

Telefon: 23 15 73 00

Nettside: <https://www.ldo.no>

Hvis du vil klage på tjenestene du får,
må du klage til kommunen din.
Kommunen skal se på saken din på nytt.

Hvis kommunen ikke vil høre på deg,
må de sende saken til statsforvalteren.
Statsforvalteren skal passe på
at kommunen gjør det de skal.

Hvis du trenger det, kan du få hjelp
av noen av organisasjonene som står her
for å klage.

© Likestillings- og diskrimineringsombudet 2022

Prosjekteier: Guri Hestflått Gabrielsen

Prosjektleder: Miriam Kveen

Prosjektmedarbeidere: Martine Guntveit og Elida Steinsdatter Andersen

Forsidefoto: XBRCHX / Mostphotos

Utforming: Munch design

ISBN

978-82-8320-013-3 (trykt utgave)

978-82-8320-014-0 (elektronisk utgave)